

بسم رب اربع اربع

www.ketab.ir

کتاب برگزیده نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم / ۱۳۹۰
کتاب برگزیده جشنواره بین‌المللی پژوهش فرهنگی سال / ۱۳۹۰
کتاب برگزیده همایش ملی و جایزه ادبی علامه سیدجعفر شهیدی / ۱۳۹۱

موضوع: اندیشه سیاسی: ۱۳۴ (سیاسی - اجتماعی: ۳۱۸)

گروه مخاطب: تخصصی (طلاب و دانشجویان)

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۷۰

مسلسل انتشار (چاپ اول و باز چاپ): ۷۱۶

کتاب های دکتر احمد بهشتی/ ۳۲

بهشتی، احمد، ۱۳۱۴ -

اندیشه سیاسی - تربیتی علوی در کلمات قصار نهج البلاغه / شارح: احمد بهشتی - قم: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)، ۱۳۸۶ -

ج. - مؤسسه بوستان کتاب: ۲۷۰۰. کتاب‌های دکتر احمد بهشتی: (۳۲) / (سیاسی - اجتماعی: ۳۱۸. اندیشه سیاسی: ۱۳۴) ISBN 978-964-548-903-9 (دوره ۹) / ISBN 978-964-09-2019-0 (ج. ۲۱)

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.

فهرست نویسی بر اساس جلد سیزدهم: ۱۳۹۸.

ص. ع. به انگلیسی: Ayatollah Ahmad Beheshti Alavi Political-Educative Thought in Aphorisms of Nahj al-Balagh

کتاب‌نامه.

مندرجات: - ج. ۱۳. حکمت‌های ۳۵۹ - ۴۸۱ -

۱. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - کلمات قصار - نقد و تفسیر. ۲. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - نهج البلاغه - نقد و تفسیر. ۳. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. - سیاست و حکومت. ۴. اسلام و سیاست. الف. علی بن ابی طالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. برگزیده، شرح. ب. دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم. مؤسسه بوستان کتاب. ج. عنوان. د. عنوان: نهج البلاغه. برگزیده، شرح.

۲۹۷/۹۵۱۵

۸ الف ۹ ب / ۰۲۳ / BP ۳۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۰۴۶۸۰۳

۱۳۹۸

اندیشه سیاسی - تربیتی علوی در کلمات قصار نهج البلاغه

حکمت‌های ۳۵۹ - ۴۸۱

جلد سیزدهم

آية الله احمد بهشتی

بوستان کتاب
۱۳۹۸

اندیشه سیاسی - تربیتی علوی در کلمات قصار نهج البلاغه / ج ۱۲

حکمت‌های ۳۵۹ - ۳۸۱

- نویسنده: آیه الله احمد بهشتی
- ناشر: مؤسسه بوستان کتاب
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب
- نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۸ • شمارگان: ۵۰۰ • بها: ۷۸۰۰ تومان

تمامی حقوق © محفوظ است

printed in the Islamic Republic of Iran

• دفتر مرکزی: قم، خ شهدا (صفاییه)، ص پ ۹۱۷ / ۳۷۱۸۵، تلفن: ۳۷۷۲۲۱۵۵-۷، شماره: ۳۷۷۴۲۱۵۴، تلفن پخش: ۳۷۷۴۳۴۲۶

• فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهدا (عرضه ۱۲۰۰۰ عنوان کتاب با همکاری ۱۷۰ ناشر)

• فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۰۲۱-۹۶۹۸۷۸

• فروشگاه شماره ۳: مشهد، چهارراه خسروی، مجتمع یاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۳۲۲۳۳۶۷۱

• فروشگاه شماره ۴: اصفهان، چهارراه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۳۲۱۰۰۳۷۰

• فروشگاه شماره ۵ (رنگین کمان، فروشگاه کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهدا، نبش خیابان ارم، تلفن: ۳۷۷۲۲۱۷۹

اطلاع از تازه های نشر از طریق پیام کوتاه (SMS)، با ارسال شماره همراه خود به ۰۲۱۵۵-۱۰۰۰ و یا ارسال درخواست به

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.com

جدیدترین آثار مؤسسه و آشنایی بیشتر با آن در وب سایت: <http://www.bustaneketab.com>

با قدردانی از همکاری که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

• اعضای شورای بررسی آثار • دبیر شورای کتاب و سرویواستار: ابوالفضل طریقه‌دار • ویراستار: محدثه حقیقی • چکیده عربی: سهیله خانلی • چکیده انگلیسی: مریم خانلی • فنی: مصطفی محفوظی • حروفنگار: طاهره احسنی‌هما • اصلاحات حروفنگاری: زهرا امیدي و حسین محمدی • صفحه‌آرایی: سکینه ملازاده و احمد مؤتمنی • نمونه‌خوانی: علی میری و سیدعلی اصغر هاشمی‌نسب • کنترل فنی صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی‌منش • کارشناس طراحی و گرافیک و طراح جلد: مسعود نجابتی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری • اداره چاپخانه: مجید مهدوی و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۳۳	پیش‌گفتار.....
۳۵	حکمت ۳۵۹: چرا... شکنجی اخلاقی؟!.....
۳۵	شأن صدور.....
۳۶	پرهیز از غفلت و غرور.....
۳۶	خطر استدراج.....
۳۷	محرومیت از پاداش.....
۳۹	حکمت ۳۶۰: سخنی با اسیران طمع.....
۳۹	شأن صدور.....
۴۰	تحدیر!.....
۴۰	دنیادار و دندان تیز حوادث.....
۴۱	باز هم تحدیر!.....
۴۲	گریز از عادات شوم.....
۴۴	حکمت ۳۶۱: چرا بدگمانی؟!.....
۴۴	شأن صدور.....
۴۴	فایده حسن ظن.....
۴۵	راه علاج.....
۴۶	داستانی از شارح حدیدی.....

۴۷	حکمت ۳۶۲: روش درخواست حاجت از خدا
۴۷	شان صدور
۴۸	اهمیت صلوات
۴۹	کلام شارح جدیدی
۴۹	نکته اول
۵۰	نکته دوم
۵۱	جواب تقضی
۵۳	حکمت ۳۶۳: بهیز از جدال
۵۳	شان صدور
۵۴	جدال و مرء
۵۵	مروری بر آیات قرآن
۵۶	آسیب شناسی مرء
۵۷	حکمت ۳۶۴: نشان نابخردی
۵۷	شان صدور
۵۷	فرق احمق و عاقل
۵۸	ثمره عقلانیت
۶۰	حکمت ۳۶۵: سؤال بیجا و بهجا
۶۰	شان صدور
۶۰	سؤال بیجا
۶۱	سؤال بهجا
۶۳	حکمت ۳۶۶: خودسازی در پرتو عبرت اندیشی
۶۳	شان صدور
۶۴	بهترین آئینه
۶۵	بیم دهنده خیر خواه
۶۶	بهترین راه خودسازی
۶۸	حکمت ۳۶۷: پیوند علم و عمل

۶۸	شان صدور
۶۸	به عمل کار بر آید
۶۹	اقتضای دانش
۷۰	مصیبت ارتحال علم
۷۱	حکمت ۳۶۸: کالای دنیا
۷۲	شان صدور
۷۲	چیستی دنیا
۷۳	چرا گاه سوم
۷۳	معرفی دو مصداق
۷۴	رقص دیوها
۷۵	پایان غم‌انگیز
۷۶	دنیای مؤمن
۷۷	دنیای بدفرجام
۷۹	حکمت ۳۶۹: فلسفه ثواب و عقاب
۷۹	شان صدور
۷۹	چرا وعد و وعید؟!
۸۰	چرا ثواب و عقاب؟!
۸۱	پاسخ استدلالی علوی
۸۲	حکمت ۳۷۰: آینده‌نگری علوی
۸۳	شان صدور
۸۳	آینده قرآن و اسلام و مساجد
۸۳	۱. قرآن
۸۴	۲. اسلام
۸۵	۳. مساجد
۸۶	اوصاف ساکنان
۸۷	سوگند خدا

- ۸۷ درخواست مخلصانه علوی
- ۸۹ حکمت ۳۷۱: اهمیت و ضرورت پرهیزکاری
- ۸۹ شأن صدور
- ۹۰ چرا پرهیزکاری؟!
- ۹۰ ۱. هدف داربودن خلقت آدمی
- ۹۲ ۲. دنیا کجا و آخرت کجا؟!
- ۹۲ ۳. پیروز دنیا کجا و پیروز آخرت کجا؟!
- ۹۳ نتیجه
- ۹۴ حکمت ۱۷۲: بهترین ها و بدترین ها
- ۹۴ شأن صدور
- ۹۵ برترین شرف
- ۹۵ برترین عزت
- ۹۶ محکم ترین پناهگاه
- ۹۶ بهترین شفیع
- ۹۷ بهترین ثروت
- ۹۷ بهترین عامل فقرزدایی
- ۹۸ منزل آرامش
- ۹۸ کلید رنج و تعب
- ۹۸ اسباب گناه
- ۹۹ معنای شر
- ۱۰۰ حکمت ۳۷۳: اندرزی به جابرین عبدالله انصاری
- ۱۰۱ شأن صدور
- ۱۰۱ جابر کیست؟
- ۱۰۲ پایداری دین و دنیا
- ۱۰۲ ۱. عالم عامل
- ۱۰۳ ۲. جاهل متعلم

۱۰۴	۳. ثروتمند سخی
۱۰۴	۴. نیازمند بلندهمت
۱۰۴	چرا جاهل غیر متعلم؟!۱
۱۰۵	چرا فقیر دون همت؟!۱
۱۰۵	نعمت بسیار و حاجت بی شمار
۱۰۵	رمز بقای نعمت
۱۰۶	رمز زوال نعمت
۱۰۷	حکمت ۳۷۴: مراقب انکار منکر
۱۰۸	شان صدور
۱۰۸	ایمان و سازش با منکران
۱۰۹	درجه اول: انکار قلبی
۱۰۹	درجه دوم: انکار لسانی
۱۱۰	درجه سوم: قیام مسلحانه
۱۱۰	۱. در راه هدایت
۱۱۱	۲. ثبات قدم
۱۱۱	۳. نورانیت دل
۱۱۲	حکمت ۳۷۵: کامل ترین مرتبه امر به معروف و نهی از منکر
۱۱۳	شان صدور
۱۱۳	یک تقسیم کلی
۱۱۳	۱. زنده ترین ها
۱۱۴	۲. زنده تر
۱۱۵	۳. زنده
۱۱۵	مرده متنفس
۱۱۶	خُدو بر دریا
۱۱۷	دو فریضه بی ضرر
۱۱۸	کلمه عدل

- حکمت ۳۷۶: مراتب شکست ۱۲۰
- شأن صدور ۱۲۰
- پیروزی و شکست ۱۲۱
- مرتبه اول ۱۲۱
- مرتبه دوم ۱۲۲
- مرتبه سوم ۱۲۲
- انذار علوی ۱۲۲
- حکمت ۳۷۷: دشواری حق و آسانی باطل ۱۲۵
- شأن صدور ۱۲۵
- دو خاصیت برای حق ۱۲۵
- دو خاصیت برای باطل ۱۲۶
- مروری بر یک حدیث نبوی ۱۲۷
- حکمت ۳۷۸: نه ایمنی نه نومیدی ۱۲۸
- شأن صدور ۱۲۸
- غرور ایمنی ۱۲۹
- روایت ام سلمه ۱۲۹
- آفت نومیدی ۱۳۰
- حکمت ۳۷۹: عوارض و آثار بخل ۱۳۲
- شأن صدور ۱۳۲
- جامعیت بخل ۱۳۳
- زامدار عیوب ۱۳۴
- حکمت ۳۸۰: اقسام روزی ۱۳۵
- شأن صدور ۱۳۶
- یک قاعده کلی ۱۳۶
- قسم اول ۱۳۷
- قسم دوم ۱۳۸

۱۳۸	چرا غصه فردا و فرداها؟!
۱۳۹	حالت رضا
۱۳۹	سال زندگی یا سال مرگ
۱۴۰	ویژگی روزی
۱۴۱	محل بودن شکست
۱۴۱	فرارسیدن روزی مقدر
۱۴۲	حکمت ۳۸۱: نانگ مرگ
۱۴۲	شان صدور
۱۴۳	دردی درمان
۱۴۴	شادی اول شب و سه گویاری آخر شب!
۱۴۶	حکمت ۳۸۲: ضرورت حفظ زبان
۱۴۶	شان صدور
۱۴۶	عاقل زمامدار سخن
۱۴۷	سخن زمامدار احمق
۱۴۸	تشبیه زبان به زر و سیم
۱۴۸	سخن مضر
۱۵۰	حکمت ۳۸۳: سفارش به سکوت
۱۵۰	شان صدور
۱۵۱	گویش در حد دانش
۱۵۱	سخن به مقتضای حال
۱۵۲	وظیفه اعضا و جوارح
۱۵۳	خاموشی زبان
۱۵۳	نگاهی به آیه اسراء
۱۵۵	حکمت ۳۸۴: بهترین نوع حضور و توانمندی
۱۵۵	شان صدور
۱۵۶	بر حذر باش!

- ۱۵۶ چرا حذر؟!
 ۱۵۷ نیرومندی مبارک
 ۱۵۷ ضعف مبارک
 ۱۵۹ حکمت ۳۸۵: سه اندرز ماندگار
 ۱۵۹ شأن صدور
 ۱۶۰ نمونه‌ای از جهل
 ۱۶۱ نمونه‌ای از غبن و ضرر
 ۱۶۲ نمونه‌ای از عجز و ناتوانی
 ۱۶۲ ساده‌لوحی زبیر و عددر قاتل
 ۱۶۴ حکمت ۳۸۶: خواری دنیا
 ۱۶۴ شأن صدور
 ۱۶۵ حدیثی از پیامبر اعظم (ﷺ)
 ۱۶۵ ۱. جایگاه معصیت
 ۱۶۶ سرسپردگی بخش اعظم ناسوتیان
 ۱۶۷ ۲. پاداش خدا و ترک دنیا
 ۱۶۹ حکمت ۳۸۷: نتیجه تلاش و کوشش
 ۱۶۹ شأن صدور
 ۱۶۹ نغمه امید
 ۱۷۲ حکمت ۳۸۸: تعریفی جامع از خیر و شر
 ۱۷۲ شأن صدور
 ۱۷۳ خیر و شر نسبی
 ۱۷۳ خیر از دیدگاه علوی
 ۱۷۴ شر از دیدگاه علوی
 ۱۷۵ نعمت‌های پست و حقیر
 ۱۷۶ بلای شگون
 ۱۷۷ حکمت ۳۸۹: بدترین بلا

۱۷۷		شأن صدور
۱۷۷		اقسام بلاها
۱۷۸		الف) بلاهای شر
۱۷۸		۱. فقر
۱۷۹		۲. بیماری
۱۷۹		۳. بیماری قلب
۱۸۰		ب) بلاهای خیر
۱۸۰		تقریبی دل
۱۸۲		حکمت ۳۹۰: عمل کار بر آید!
۱۸۲		شأن صدور
۱۸۳		حکمت ۳۹۱: اوقات مؤمن
۱۸۳		شأن صدور
۱۸۴		تقسیمی عادلانه
۱۸۵		۱. ساعت رازونیا
۱۸۶		۲. ساعت تحصیل معاش
۱۸۷		اهمیت کار و تلاش
۱۸۸		۳. ساعت التذاذ حلال
۱۸۹		جایگاه عقلا
۱۹۱		حکمت ۳۹۲: فایده زهد
۱۹۱		شأن صدور
۱۹۱		بصیرت در پرتو زهد
۱۹۲		چرا غفلت؟!
۱۹۴		حکمت ۳۹۳: زبان، بهترین معرف انسان
۱۹۴		شأن صدور
۱۹۴		چرا سکوت؟!
۱۹۵		جایگاه شخصیت

- ۱۹۷ حکمت ۳۹۴: قناعت و تلاش جمیل
- ۱۹۷ شأن صدور
- ۱۹۷ سه دستور سرنوشت ساز
- ۱۹۸ ۱. اکتفا به کفاف
- ۱۹۸ ۲. بی اعتنائی به تجملات
- ۱۹۹ ۳. تلاش جمیل و زیبا
- ۲۰۱ حکمت ۳۹۵: سخن نافذ
- ۲۰۱ شأن صدور
- ۲۰۲ پاسخ های کوبنده
- ۲۰۲ ۱. پاسخ سیدالشیخاء علیه السلام به مروان
- ۲۰۳ ۲. پاسخی دیگر به مروان
- ۲۰۳ ۳. پاسخ کوبنده زینب کبرا به عیید ریاد
- ۲۰۴ ۴. پاسخ عبدالله بن عقیف از دی
- ۲۰۶ حکمت ۳۹۶: ارزش قانع زیستن
- ۲۰۶ شأن صدور
- ۲۰۶ چرا اتراف؟!
- ۲۰۷ قرآن و سرانجام اهل اتراف
- ۲۰۹ درخت پربار
- ۲۱۰ حکمت ۳۹۷: اندرزهای انسان ساز
- ۲۱۰ شأن صدور
- ۲۱۱ فراز اول
- ۲۱۲ فراز دوم
- ۲۱۳ فراز سوم
- ۲۱۴ حکمت ۳۹۸: ستایش مشک
- ۲۱۴ شأن صدور
- ۲۱۴ در ستایش مشک

۲۱۵	مشک چیست؟
۲۱۶	شعری ناب از سعدی
۲۱۸	حکمت ۳۹۹: چرا عجب و خودپسندی؟!
۲۱۸	شأن صدور
۲۱۸	سه اندرز جاویدان
۲۱۹	۱. اجتناب از فخر فروشی
۲۲۰	۲. فره نشانیدن تکبر
۲۲۱	۳. یاد قبر
۲۲۳	حکمت ۴۰۰: حقوق متقابل فرزند و والدین
۲۲۳	شأن صدور
۲۲۴	حق و تکلیف
۲۲۵	حق پدر و مادر و تکلیف فرزند
۲۲۶	حق فرزند و تکلیف پدر و مادر
۲۲۷	۱. نام نیکو (أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ)
۲۲۷	۲. ادب نیکو (وَيُحَسِّنَ أَذْبَهُ)
۲۲۸	۳. تعلیم قرآن (وَيُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ)
۲۳۰	حکمت ۴۰۱: نمونه‌هایی از حقیقت
۲۳۰	شأن صدور
۲۳۱	خرافه یا حقیقت؟!
۲۳۱	بخش اول: نمونه‌های چهارگانه حقایق
۲۳۳	۱. چشم زخم
۲۳۵	۲. توسل به حرز
۲۳۶	۳. سحر
۲۳۸	چند نکته
۲۳۹	۴. فال نیکو
۲۴۰	بخش دوم: دو نمونه باطل

- ۲۴۱ الف) فال بد زدن
- ۲۴۳ ب) تعدی و سرایت بیماری
- ۲۴۴ بخش سوم: امور مفید
- ۲۴۴ ۱. بوی خوش
- ۲۴۵ ۲. عمل
- ۲۴۶ ۳. سواری
- ۲۴۶ ۴. نگاه به سبزه
- ۲۴۸ حکمت ۴۰۲: هم‌انگی با اخلاق مردم
- ۲۴۸ شأن صدور
- ۲۴۸ یک ضرب‌المثل
- ۲۴۹ درسی از ابراهیم
- ۲۴۹ درسی دیگر
- ۲۵۰ حدودمرز مدارا
- ۲۵۱ داوری عقلانی و نهایی
- ۲۵۲ معنای ظاهر و باطن
- ۲۵۳ داستان عمار
- ۲۵۵ حکمت ۴۰۳: گنده‌گویی
- ۲۵۵ شأن صدور
- ۲۵۵ حدودمرز سخن
- ۲۵۶ خنک‌تر از یخ!
- ۲۵۷ سخنی از امام عسکری (ع)
- ۲۵۹ حکمت ۴۰۴: تلاش بیهوده
- ۲۵۹ شأن صدور
- ۲۵۹ فرق میان صاحب فن و صاحب فنون
- ۲۶۰ عیب پراکنده‌کاری
- ۲۶۱ رهنمودهای دیگر

۲۶۳	حکمت ۴۰۵: تفسیر حوقله
۲۶۳	شأن صدور
۲۶۴	سلب مالکیت عرضی
۲۶۵	اثبات مالکیت طولی
۲۶۶	مالکیت و تکلیف
۲۶۷	سلب تکلیف
۲۶۹	حکمت ۴۰۶: مغیره بن شعبه کیست؟
۲۶۹	شأن صدور
۲۷۰	مغیره را بشناسیم
۲۷۱	توصیه‌ای به عمار ولایت‌دار
۲۷۲	دین مغیره در حکمت دنیا
۲۷۲	شبهه‌گرایی عمدی
۲۷۴	حکمت ۴۰۷: اخلاق پسندیده غش و فقر
۲۷۴	شأن صدور
۲۷۵	فقر حقیقی و همگانی
۲۷۵	فقر اعتباری و نسبی
۲۷۶	فراز اول
۲۷۷	فراز دوم
۲۷۹	حکمت ۴۰۸: عقل و رستگاری
۲۷۹	شأن صدور
۲۷۹	عقل ناکارآمد
۲۸۰	عقل کارآمد
۲۸۱	نیایش حسینی
۲۸۳	حکمت ۴۰۹: ناکام حق‌ستیز!
۲۸۳	شأن صدور
۲۸۳	حق محض و بالذات

۲۸۴	 وعده حق
۲۸۵	 چرا حق سستی؟!
۲۸۷	 حکمت ۴۱۰: صحیفه دل
۲۸۷	 شأن صدور
۲۸۷	 سخن از اسطو
۲۸۸	 معنای قلب
۲۹۰	 حکمت ۴۱۱: مقام والای تقوا
۲۹۰	 شأن صدور
۲۹۰	 مبادی اخلاق
۲۹۱	 نقش تقوا
۲۹۲	 عدالت و تقوا
۲۹۴	 حکمت ۴۱۲: مقام والای استناد
۲۹۴	 شأن صدور
۲۹۴	 بی مهری شاگرد
۲۹۵	 بردباری و تحمل
۲۹۶	 دستور اول
۲۹۶	 دستور دوم
۲۹۸	 حکمت ۴۱۳: راه و رسم ادب
۲۹۸	 شأن صدور
۲۹۹	 حکمت ۴۱۴: صبر آزادگان و فراموش کاری ابلهان
۲۹۹	 شأن صدور
۲۹۹	 فرق آزادگان و نابخردان
۳۰۱	 حکمت ۴۱۵: یا بزرگواری یا پستی!
۳۰۱	 شأن صدور
۳۰۲	 حیوان و فراموشی
۳۰۲	 انسان و شکیبایی

۳۰۳	۱. امر به صبر
۳۰۳	۲. مشوق‌ها
۳۰۵	حکمت ۴۱۶: چستی دنیا
۳۰۵	شان صدور
۳۰۶	تعریف دنیا در سه فراز
۳۰۶	فراز اول
۳۰۷	فراز دوم
۳۰۸	فراز سوم
۳۱۰	حکمت ۴۱۷: برای کدام وارث؟
۳۱۱	شان صدور
۳۱۱	یک دستور و دو استدلال
۳۱۲	۱. دستور
۳۱۲	۲. استدلال
۳۱۳	استدلال اول
۳۱۳	استدلال دوم
۳۱۵	حکمت ۴۱۸: معنای دقیق استغفار
۳۱۶	شان صدور
۳۱۷	آماده‌سازی ذهن مخاطب
۳۱۷	درجه استغفار
۳۱۷	۱. غلبین جمع علی
۳۱۸	۲. غلبین
۳۱۸	جامعیت معنای استغفار
۳۱۹	۱. ندامت
۳۱۹	۲. تصمیم بر ترک
۳۲۰	۳. ادای حق الناس
۳۲۰	۴. ادای حق الله

- ۳۲۱ ۵. ذوب کردن گوشت بدن
- ۳۲۱ ۶. چشیدن رنج طاعت
- ۳۲۲ استغفار ناب
- ۳۲۳ حکمت ۴۱۹: بهترین پشتیبان!
- ۳۲۳ شأن صدور
- ۳۲۳ چرا نهایی؟!
- ۳۲۴ نسام دوست و دشمن
- ۳۲۶ حکمت ۴۲۰: بیچاره آدمزاده!
- ۳۲۶ شأن صدور
- ۳۲۷ چرا بیچاره؟!
- ۳۲۷ ۱. پنهان بودن اجل
- ۳۲۸ ۲. پوشیده بودن بیماری
- ۳۲۸ ۳. محفوظ بودن عمل
- ۳۲۹ ۴. ضعیف بودن در برابر پشه
- ۳۲۹ ۵. خفه شدن با قطره آب
- ۳۲۹ ۶. بدبو شدن بدن با عرق
- ۳۳۰ چرا سبک سری و غرور؟!
- ۳۳۱ حکمت ۴۲۱: چشمان سرکش!
- ۳۳۱ شأن صدور
- ۳۳۲ پرسش
- ۳۳۳ پیامد نگاه
- ۳۳۴ راه چاره
- ۳۳۴ زن، زن است!
- ۳۳۶ حکمت ۴۲۲: کدام عقل؟!
- ۳۳۶ شأن صدور
- ۳۳۶ عقل در ترازو

۳۳۷	جهل مرکب و بسیط
۳۳۹	حکمت ۴۲۳: تشویق به نیکوکاری
۳۳۹	شان صدور
۳۴۰	توصیه‌ای حکیمانه
۳۴۰	چرا ناچیز شمردن؟! هشدار!
۳۴۱	متاع کفر و دین بی‌مشتري نیست
۳۴۲	حکمت ۴۲۴: فوائد خودسازی
۳۴۴	شان صدور
۳۴۴	نخست اصلاح باطن
۳۴۵	حکمت ۴۲۵: پرده برداری و شمشیر خردورزی
۳۴۶	شان صدور
۳۴۶	باز هم حلم
۳۴۷	باز هم عقل
۳۴۸	دو سفارش اساسی
۳۴۸	۱. پرده‌پوش باش
۳۴۸	۲. شمشیر عقل را به کار گیر
۳۵۰	حکمت ۴۲۶: وظیفه ثروتمندان
۳۵۰	شان صدور
۳۵۱	نظام تفاضل
۳۵۱	پاداش الهی
۳۵۱	کیفر ناسپاسی
۳۵۴	حکمت ۴۲۷: اعتماد بیجا
۳۵۴	شان صدور
۳۵۵	دو خصلت غیر قابل اعتماد
۳۵۶	تجربه بیماری و فقر

۳۵۷	حکمت ۴۲۸: شکایت توحیدی
۳۵۷	شان صدور
۳۵۷	درسی از حضرت یعقوب
۳۵۸	نظام طولی آفرینش
۳۵۹	حالت اول
۳۶۰	حالت دوم
۳۶۱	حکمت ۴۲۹: عید واقعی
۳۶۱	شان صدور
۳۶۱	عید مسلمین
۳۶۲	عید همیشه و همه جا
۳۶۴	حکمت ۴۳۰: بزرگ‌ترین حسرت
۳۶۴	شان صدور
۳۶۴	رنج بی گنج
۳۶۵	گنج بی رنج
۳۶۷	حکمت ۴۳۱: زیان‌کارترین مردم
۳۶۷	شان صدور
۳۶۸	ناهم‌آهنگی روزگار
۳۶۸	مرگ با حسرت
۳۶۹	قدوم بی میمنت
۳۷۱	حکمت ۴۳۲: اقسام روزی
۳۷۱	شان صدور
۳۷۱	جوینده و جسته
۳۷۲	۱. طالب دنیا
۳۷۳	۲. طالب آخرت
۳۷۴	حکمت ۴۳۳: اولیای خدا را بشناسیم
۳۷۵	شان صدور

۳۷۵	ده صفت ممتاز اولیاء الله
۳۷۵	۱. ژرف‌نگری
۳۷۶	۲. اشتغال به آینده
۳۷۷	۳. مبارزه با عوامل هلاکت
۳۷۷	۴. ترک تارک
۳۷۷	۵. ناچیز شمردن دنیا
۳۷۸	۶. فوت‌انگاری امور دنیوی
۳۷۸	۷. ترک سازش با امور دنیوی
۳۷۹	۸. اتحاد عالم و معلوم
۳۷۹	۹. قیام قرآنی
۳۷۹	۱۰. برترین اندرز بیم
۳۸۰	دریغ و افسوس!
۳۸۲	حکمت ۴۳۴: لذت‌ها و پیامدها
۳۸۲	شان صدور
۳۸۲	موعظه ماندگار
۳۸۴	حکمت ۴۳۵: دشمنی بر مبنای آزمون
۳۸۴	شان صدور
۳۸۵	حق با کیست؟
۳۸۵	حرمت مؤمن
۳۸۷	حکمت ۴۳۶: پیامدهای شکر و دعا و توبه
۳۸۷	شان صدور
۳۸۸	آگاهی از پیامدها
۳۸۹	۱. شکر
۳۸۹	۲. دعا
۳۹۰	۳. توبه
۳۹۲	حکمت ۴۳۷: شایسته‌ترین‌ها

۳۹۲		شان صدور
۳۹۲		مردم شناسی
۳۹۴		پاسخ دقیق
۳۹۵		حکمت ۴۳۸: فرق میان جود و عدالت
۳۹۵		شان صدور
۳۹۵		سعادت انسان
۳۹۸		امام علی و مسئله عدل
۳۹۸		مسئله جود و احسان
۳۹۹		سیاست عام
۴۰۰		پدیده خاص
۴۰۱		شریف ترین و برترین
۴۰۲		حکمت ۴۳۹: رابطه جهل و دشمنی
۴۰۲		شان صدور
۴۰۲		حکمت بی مانند!
۴۰۴		حکمت ۴۴۰: حقیقت زهد
۴۰۴		شان صدور
۴۰۵		میان دو کلمه
۴۰۶		دو جانب زهد
۴۰۷		دنیای نکوهیده
۴۰۸		استدلال کرین
۴۰۹		حکمت ۴۴۱: میدان مسابقه مردان
۴۰۹		شان صدور
۴۰۹		برندگان مسابقه
۴۱۰		سوء استفاده چرا؟!
۴۱۱		هشدار و اخطار
۴۱۴		حکمت ۴۴۲: آفات خواب

۴۱۴		شأن صدور
۴۱۴		فواید خواب
۴۱۶		آفات خواب
۴۱۷		سفارش امام صادق علیه السلام
۴۱۹		حکمت ۴۴۲: بهترین وطن
۴۱۹		شأن صدور
۴۱۹		وطن اصلی
۴۲۰		هم‌جا یک‌سان
۴۲۱		بهترین بلاد
۴۲۲		آوارگی ناخواسته
۴۲۴		حکمت ۴۴۴: کوه یگانه و سنگ خارا
۴۲۴		شأن صدور
۴۲۶		شخصیت ناشناخته!
۴۲۶		کوه یگانه
۴۲۷		سنگ خارا
۴۲۷		قله فتح‌ناپذیر
۴۲۹		حکمت ۴۴۵: برتری اندک بر بسیار
۴۲۹		شأن صدور
۴۳۰		یک حقیقت ناب
۴۳۰		حدیثی از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله
۴۳۲		حکمت ۴۴۶: انتظار به‌جا
۴۳۲		شأن صدور
۴۳۲		مشت نمونه خروار
۴۳۴		حکمت ۴۴۷: بهترین راه مصرف مال
۴۳۴		شأن صدور
۴۳۵		گفتاری از سیدعلیخان

۴۳۶		خاندان و شخصیت فرزددق
۴۳۸		ستوده تر و ستوده ترین
۴۳۹		شعری از سنایی
۴۴۱		حکمت ۴۴۸: تجارت بدون فقاقت
۴۴۱		شان صدور
۴۴۱		راه و بیراهه
۴۴۲		فقه تجارت
۴۴۳		موضوع گمراه کننده
۴۴۵		حکمت ۴۴۹: پیامد بزرگ انگاری مصیبت
۴۴۵		شان صدور
۴۴۵		داستان عروقه بن زبیر
۴۴۶		درس عبرت
۴۴۷		کیفر بزرگ پنداری مصیبت
۴۴۸		حکمت ۴۵۰: کرامت نفس
۴۴۸		شان صدور
۴۴۸		قدرت باطن
۴۴۹		نعمت و کرامت
۴۵۱		حکمت ۴۵۱: شوخی بیجا
۴۵۱		شان صدور
۴۵۱		سبک سري ممنوع
۴۵۲		نمونه هایی از مزاح ممدوح
۴۵۲		حکمت ۴۵۲: علائم کمبود و خواری
۴۵۴		شان صدور
۴۵۴		گریز بیجا
۴۵۵		گرایش بیجا
۴۵۷		حکمت ۴۵۳: حقیقت بی نیازی و فقر

۴۵۷		شأن صدور
۴۵۷		تقسیم فقر و غنا
۴۵۸		فقر و غنای اخروی
۴۶۰		حکمت ۴۵۴: پلیدی پسر و انحراف پدر
۴۶۰		شأن صدور
۴۶۱		زبیر کیست؟
۴۶۲		مروری بر زندگی پسر
۴۶۳		عبدالله مشنوم
۴۶۶		حکمت ۴۵۵: چرا افتخار!
۴۶۶		شأن صدور
۴۶۶		هشدار
۴۶۷		نیم‌نگاهی به آغاز!
۴۶۸		نیم‌نگاهی به فرجام!
۴۶۸		جیره‌خوار پرمدعا!
۴۶۹		پدیده بی‌دفاع
۴۷۰		یادی از دو شاعر بزرگ
۴۷۰		۱. ابوالعتاهیه
۴۷۱		۲. ابن‌بسام بغدادی
۴۷۳		حکمت ۴۵۶: بهترین شاعر
۴۷۳		شأن صدور
۴۷۴		چرا ضلیل؟!
۴۷۵		شعر و انواع آن
۴۷۷		شاعر در قرآن
۴۷۹		حکمت ۴۵۷: بهای جان آزادگان
۴۷۹		شأن صدور
۴۷۹		آزادگی و کمال

- ۴۸۰..... جان بهای آدمی
- ۴۸۲..... معامله خردمندانه
- ۴۸۳..... حکمت ۴۵۸: گرسنه‌های سیری‌ناپذیر
- ۴۸۳..... شأن صدور
- ۴۸۴..... چرا سیری‌ناپذیری؟!
- ۴۸۴..... ۱. طالب علم
- ۴۸۵..... ۲. طالب دنیا
- ۴۸۷..... حکمت ۵۹: نشانه‌های ایمان
- ۴۸۷..... شأن صدور
- ۴۸۷..... ایمان چیست؟
- ۴۸۸..... ۱. ترجیح راست‌خو بر دروغ‌ناب
- ۴۸۹..... لزوم ترک راست‌مفسدانه‌کن
- ۴۹۰..... ۲. هم‌آهنگی گفتار با کردار
- ۴۹۱..... ۳. پرهیزکاری در تعریف و توصیف
- ۴۹۳..... حکمت ۴۶۰: چیرگی تقدیر بر تدبیر
- ۴۹۳..... شأن صدور
- ۴۹۳..... یادآوری
- ۴۹۵..... حکمت ۴۶۱: بردباری و درنگ
- ۴۹۵..... شأن صدور
- ۴۹۵..... همت بلند
- ۴۹۶..... مادر فضایل
- ۴۹۷..... چند نکته ناب
- ۴۹۹..... حکمت ۴۶۲: غیبت، نشان عجز
- ۴۹۹..... شأن صدور
- ۵۰۰..... در کلام معصومان
- ۵۰۰..... ۱. کلام پیامبر ﷺ

۵۰۱	۲. کلام امام علی (ع)
۵۰۲	۳. کلام امام صادق (ع)
۵۰۲	شواهد تعریف فوق
۵۰۴	حکمت ۴۶۳: شیفتگی بیجا
۵۰۴	شان صدور
۵۰۴	تذکر
۵۰۶	حکمت ۴۶۴: فلسفه خلقت دنیا
۵۰۶	شان صدور
۵۰۶	هدف یا وسیله؟
۵۰۷	دنیای محدود و مديوم
۵۰۹	حکمت ۴۶۵: سرانجام اویمان
۵۰۹	شان صدور
۵۰۹	داوری شارح حدیدی
۵۱۰	شجره ملعونه
۵۱۱	فاجرترین ها
۵۱۲	تاویل آیه لیلۃ القدر
۵۱۴	حکمت ۴۶۶: ستایش انصار
۵۱۴	شان صدور
۵۱۴	گفتاری از شارح حدیدی
۵۱۵	ورود به قبا و مدینه
۵۱۸	معرفی انصار با سه ویژگی
۵۱۹	۱. تربیت اسلام
۵۱۹	۲. دست های بخشنده
۵۲۰	۳. زبان های گویا
۵۲۳	حکمت ۴۶۷: خاصیت چشم
۵۲۳	شان صدور

۵۲۴	نظریات اهل لغت
۵۲۵	حکمت یا علت؟
۵۲۶	حکمت ۴۶۸: یادی از یک والی
۵۲۶	شان صدور
۵۲۷	مصدق یابی
۵۲۸	شروعیت و مقبولیت
۵۲۹	اسلام قلبی و اسلام قالی
۵۳۱	حکمت ۴۶۹: روزگاری گزنده
۵۳۱	شان صدور
۵۳۲	شناخت زمان
۵۳۳	۱. سخت و دشوار
۵۳۳	۲. بخل توانگران
۵۳۴	۳. سرکشی اشرار
۵۳۴	۴. خواری اخیار
۵۳۵	۵. معاملات اضطراری
۵۳۶	حکمت ۴۷۰: نتیجه شوم افراط و تفریط
۵۳۶	شان صدور
۵۳۸	حکمت ۴۷۱: حقیقت توحید و عدل
۵۳۸	شان صدور
۵۳۹	موجود برتر
۵۴۰	عدل برتر
۵۴۱	اصل اول
۵۴۲	اصل دوم
۵۴۳	حکمت ۴۷۲: سکوت بیجا و گفتار نابہ جا
۵۴۳	شان صدور
۵۴۴	حکمت ۴۷۳: دعای طلب باران

۵۴۴		شأن صدور
۵۴۴		نیاز و بی‌نیازی
۵۴۶		حکمت ۴۷۴: در سوگ پیامبر
۵۴۶		شأن صدور
۵۴۷		خضاب ممدوح
۵۴۷		خضاب مذموم
۵۴۹		حکمت ۴۷۵: مقام عقیف
۵۴۹		شأن صدور
۵۴۹		جهاد اصغر و جهاد اکبر
۵۵۰		مقایسهٔ عقیف و شهید
۵۵۱		مقایسهٔ عقیف و فرشته
۵۵۲		حکمت ۴۷۶: گنج پایان‌ناپذیر
۵۵۲		شأن صدور
۵۵۳		ثروت پایدار
۵۵۴		حکمت ۴۷۷: سخنی باز یادبن‌آیه
۵۵۴		شأن صدور
۵۵۵		دو دستور و دو پیامد
۵۵۵		دستور اول
۵۵۶		دستور دوم
۵۵۶		پیامد اول
۵۵۷		پیامد دوم
۵۵۹		حکمت ۴۷۸: بدترین گناهان
۵۵۹		شأن صدور
۵۶۰		حکمت ۴۷۹: مسئولیت سنگین دانشمندان
۵۶۰		شأن صدور
۵۶۰		بسیج عام

۵۶۱	 دو پیمان مهم
۵۶۳	 حکمت ۴۸۰: بدترین دوستان
۵۶۳	 شأن صدور
۵۶۳	 تکلف ممنوع
۵۶۴	 پیام وحی
۵۶۶	 حکمت ۴۸۱: علامت جدایی
۵۶۶	 شأن صدور
۵۶۶	 آیین برادری
۵۶۷	 حدیث نبوی

پیش‌گفتار

خدایا، تو را می‌ستایم که مرا ریزه‌خوار خوان دانش بی‌کران علوی کردی و این قلم قاصر را در راه نگارش شمع‌های ناچیز از افاضات مرتضوی به تکاپو واداشتی!

خدایا، زبانم از ستایشت، الکن و ذهنم از درک کمالات بی‌نهایتت، کودن است، ولی نهج‌البلاغه خلیفه و صاحب‌لوای سائیرت در راه‌های تاریک و پرپیچ‌وخم، نورافکن است.

خدایا، دیرزمانی است که دل به نهج‌البلاغه بنده راستینت، پور ابوطالب، سپرده و راهی دراز در پیش گرفته‌ام و به یاری تو، تقریباً راه را به نیمه رسانده و نامه‌ها و کلمات را به پایان برده‌ام و اینک سیزدهمین جلد را از آنچه بازگراندیشه سیاسی و تربیتی علوی است، تقدیم خوانندگان می‌کنم؛ بدان امید که روزی و به زگاری فرارسد تا آنچه را در زمینه سیاست و تربیت از خطبه‌های یکتاخطیب عالم بشریت فهمیده‌ام، به کتابت در آورم و خود نیز به آنچه نوشته‌ام، پای‌بند باشم! رسیدن به این هدف بدون یاری تو، نه میسر است و نه مقدور.

رسم نگارنده این بوده که در پیش‌گفتار هریک از مجلدات، چند بیت‌ی از سروده‌های خویش - در حد یک قصیده - تقدیم محضر خوانندگان گرامی کند. اینک نیز به رسم معهود، قصیده‌ی زیر را که زمزمه عاشقانه‌ای است در پیشگاه کسی که غُلُو و کمال، به او عالی و کامل شده است، تقدیم می‌کنم.

دل هوای کوی مولا کرده است
جشن آگاهی و بیداری دل
آن حکیم نامور، استاد کل
آنکه با حق بود و حق او را ستود
تالی پیغمبر آخر زمان
پیشوای مکتب سعی صفا
پندهای ماندگار خویش را
او ادیبان سخن پرداز را
با اشاراتی به اسرار جهان
او که حکمت‌های ناب خویش را
با اشاراتی به توحید صفات
خویشان را با خصال نازنین
با نهی دزد بیت‌المال را
خویش و بیگانه ز عدلش منتفع
رهروان را در تمنای وصال
معجز او را نگرکز قلب‌ها
او کلام ماندگار خویش را
ظالمان حق‌ستیز سفله را
عزت و پاک‌ی و لطف و مهر را
عارف اندر پرتو خورشید علم

یادی از آن سرو رعنا کرده است
با سرود عشق برپا کرده است
در کلام خویش غوغا کرده است
بندگی رب اعلا کرده است
با خدای خویش سودا کرده است
پیروان را جمله پویا کرده است
ره‌گشای پیر و برنا کرده است
صاحبان نثر شیوا کرده است
عقل‌های خفته جویا کرده است
قیله‌گاه پور سینا کرده است
جای اندر قلب صدرا کرده است
پیشوای خلق دانا کرده است
در میان خلق رسوا کرده است
با عبادالله مدارا کرده است
با شرابش مست و شیدا کرده است
موم را از سنگ خارا کرده است
الگوی دینا و عقبا کرده است
با پیام خویش افشا کرده است
با صفای خویش ماکا کرده است
این قلم را بادپیما کرده است

و آخِرُ دَعْوَانَا اِنَّ الْحَمْدَ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

خرداد ۱۳۹۶

احمد بهشتی